СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 214. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 14-го жовтня 1942. | No. 214. Jersey City, N. J., Wednesday, October 14, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАХОПЛЕНИЙ УСПІХАМИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ІНДУСТРІЇ; ВІРИТЬ В ПОВНУ ПЕРЕМОГУ АМЕРИКИ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт виголосив минулого понеділка вечором через радіо промову до американської нації, яку то промову передано теж по цілому світі. Він говорив, що в часі своєї останньої поїздки по Америці, зокрема по военних фабриках, він мав нагоду переконатись, що ціла американська нація не спить, а напружено працює для тої перемоги, знаючи добре, що та війна тяжка і треба для неї все посвячувати. Цей запал, чоловіків і жінок, получений з видатністю американських фабрик, навіяв президента великою вірою в перемогу. В тій самій промові президент порушив ще інші справи, зокрема справу військової служби для молодих хлопців, в віці від 18 до 20 літ. Молоді хлопці надаються краще до фронтової служби, як старші чоловіки, говорив президент, і їх треба втягати до армії. Щодо контролі праці, то президент заявив потребу введення такої контролі, щоб можна було рівномірно розподілювати людську працю. Президент також згадував про военну стратеґію і апелював до цивільних „стратеґів", щоб вони поменше займались порадами армії, що треба робити, бо армія і її ґенерали краще знають, що в дану пору і в котрім місці треба зробити. Ті цивільні „стратеги", хоч нераз мають дуже добрі думки, але вони не знають багатьох фактів і вже хочби з тих причин не повинні пориватись до порад.

СВОБОДА ДЛЯ ВСІХ — КАЖЕ ПРЕЗИДЕНТ.

ВАШИНҐТОН. — Ще перед своєю радіовою промовою президент Рузвелт зробив малу формальну заяву, в котрій сказав, що Америка бореться не лише за свою власну свободу, але за свободу для всіх. Це війна за визволення всіх поневолених народів, без огляду деб вони не знаходились. Якщоб перемогли держави осі, то це буде така тотальна немога, що всякий поступ буде здержаний. Бо народи не матимуть найменшої нагоди конкурувати з переможцем.

АМЕРИКАНСЬКІ ІТАЛІЙЦІ УВІЛЬНЕНІ ВІД ТАВРА „ВОРОГІВ".

НЮ ЙОРК. — Головний прокуратор Бидел заявив, що 600,000 італійців, знаходячихся в Америці, котрі ще не є натуралізовані, відтепер не матимуть тавра „ворожости". З вибухом війни їх зараховано до „ворожих націй" і вслід за тим наложено на них ріжні обмеження. Бидел заявив, що внаслідок точних провірок він переконався, що величезна більшість тих італійців, це дуже льояльні люди, які співпрацюють з Америкою. На 600,000 лише півтретя сотки було післано до концентраційних таборів. Цю заяву Бидела попередила велика парада в Ню Йорку з нагоди святкування Дня Колюмба, на якій промовляли представники уряду, стейту і міста. Від уряду промовляв підсекретар війни Петерсон, від стейту лютенент ґубернатор Полеті, а від міста посадник Ля Ґвардія. Вони всі гостро таврували фашистівський режім в Італії, але ставали в обороні італійського народу, кажучи, що він впав проти своєї волі жертвою Мусолінія і його кліки. Знавці міжнародних справ є такого переконання, що таке рішення матиме дуже добрий моральний вплив на італійців в Італії і заохотить їх до боротьби зо своїм режімом.

ЗМЕНШЕННЯ ПРОДУКЦІЇ ХАРЧІВ.

ВАШИНҐТОН. — В урядових колах говорять, що продукція харчів, зокрема продукція молочних виробів, зменшується і не осягає того рівня, якого потрібно. Причиною цього є те, що є брак робучих рук на фармах і фармері починають випродувати корови та слати їх на заріз. Знавці кажуть, що коли щось рішучого не буде зроблене в тій справі, то продукція харчів і то не лише молочних, але й інших, буде далі маліти.

СПУЩЕНО ПЕРШИЙ ЦЕМЕНТОВИЙ КОРАБЕЛЬ.

САН ДІЄҐО (Каліфорнія). — Місцеві доки спустили на воду перший цементовий корабель, поємности 14,000 тон. Названо його „Ди Конкріт І." За будовою цього корабля підуть інші. Будова такого корабля забирає два і пів місяця. Він має ту добру сторону, що на нього йде мало сталі.

ЗАКЛИКАЮТЬ ЖІНОК ДО ПРОМИСЛУ.

ЛЕЙК ПЛЕЙСИД.—На зібранні завідуючих промисловими школами бесідники говорили, що жінки повинні в чимраз більшому числі вступати до промислу. Тепер, коли велике число чоловіків йде до збройних сил, жінки мають у промислі дуже добрі нагоди. Зрозуміло, що вони повинні наперед до того підучуватись і вступати до промислу з основною теоретичною підготовкою.

Втрата Трьох Американських Кружляків Біля Соломонських Островів

ВАШИНҐТОН. — Департамент фльоти повідомив, що в перших днях боротьби за Соломонські острови японські кораблі затопили три американські кружляки — „Квинсі", „Винсенс" і „Асторія". Це сталось ще 9 серпня, але дотичні власти заховували це в тайні, доки на місце затоплених кораблів не прийшли нові. Це сталось серед ночи і обстріл японців відбувся при світлі рефлекторів. Цільність японців, говорить департамент фльоти, була дуже добра. Більшість залоги з затоплених кораблів була врятована. — З Соломонських островів кватира американської маринарки доносить, що 5 вересня ц. р. японські кораблі затопили два старі американські нищівники. Ті нищівники були несподівано нападені більшими японськими силами і хоч відстрілювались до останнього остаточно пішли на дно.

ДЖЕФЕРС У СУПЕРЕЧЦІ З СЕНАТОРАМИ

ВАШИНҐТОН. — Вилйем Джеферс, адміністратор уживання гуми, мав перепалку з фармерськими сенаторами і заявив їм, що він не буде звертати ні найменшої уваги на політиканство, а буде робити те, чого потрібно для армії і для війни. Суперечка вивязалась над питанням, чи фабрики мають уживати при будові ґумових опон ниток з рейону, себто з штучного шовку, чи з бавовни? Сенатори з полудня хотілиб, щоб уживано з бавовни, бо в їх стейтах багато продукують бавовни. Джеферс говорив, що армія волить рейонові. Сенаторам він в очі заявив, хай забудуть свої секційні інтереси. Сенатори тоді почали допитувати далі Джеферса і він остаточно ствердив, що справа, котрі нитки кращі, знаходиться ще в стадії експерименту. На закид сенаторів, що це інші кола, зацікавлені в продукції рейону, так напирають, щоби уживати ниток рейону — Джеферс заявив, що сенатори повинні мати довіря до своїх провідників.

ВИЛКІ ПРИЇХАВ ДО КАНАДИ

ЕДМОНТОН (Алберта). — Сюди приїхав літаком Вендел Вилкі, номінальний провідник американської Републиканської Партії, як теж посланник Рузвелта в певних справах до ріжних країв світу. Він покищо не висказував подробиць зо своєї подорожі, лише заявив, що обсервації, які він поробив вандруючи довкола світу, є досить заохочуючі для Обєднаних Держав.

Німці Бояться Аліянтського Наступу в Африці

ЛОНДОН. — Німецька пропаганда з Берліна і Парижа передає вісти про те, що заки зачнеться дощевий сезон в Африці, Аліянти зачнуть в Африці офензиву. Д-р Ґебельс, націстівський міністер пропаґанди, ніби „вдоволений", що така офензива начнеться, але з того, що й як передається, видно залякання. Особливо тому, що разом з тим оголошується, що треба тепер надіятись, що „кожної хвилини можуть надійти американські сили для визволення Африки". Також сказано, що американські війська вже виладувано на сушу в ріжних місцях Африки.

КАТОЛИЦЬКИЙ ЕПИСКОП ДЛЯ НІМЦІВ У ПОЛЬЩІ

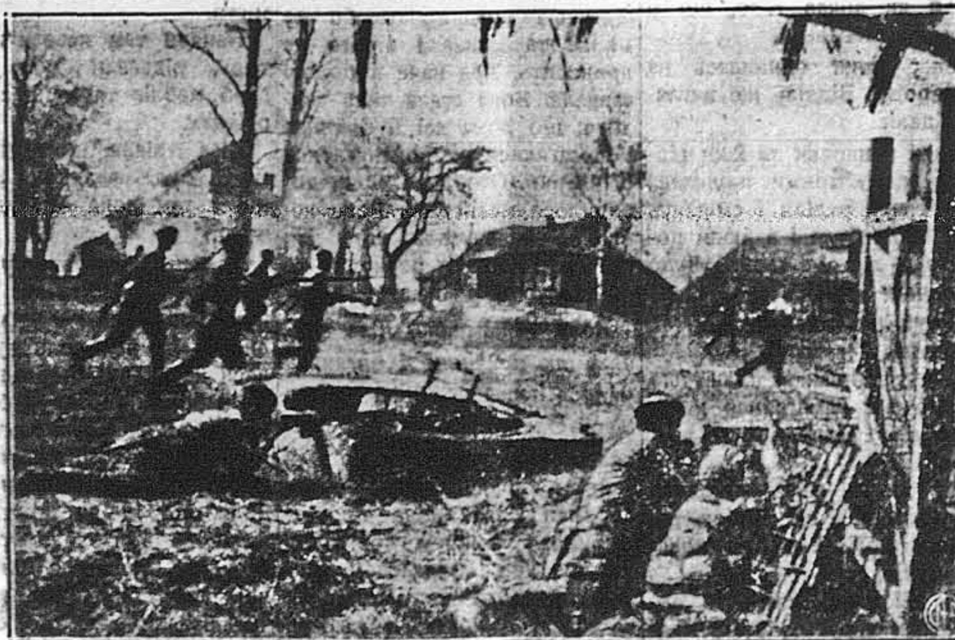
ЛОНДОН. — Польський уряд на вигнанню нараджується над справою назначення Ватиканом окремого епископа для німецьких католиків у Польщі під націстівською окупацією. Тим епископом є німецький францішканин Брайтінґер. Він стоїть на чолі німецької групи католиків, а на чолі польської має бути епископ Димек. Націстівська влада мала видати декрет, яким визнала католицьку церкву в Польщі „приватною орґанізацією без публичних прав". Польський амбасадор, що є при Ватикані, мав заложити проти назначення німецького епископа для Польщі рішучий протест, вважаючи, що це є нарушенням конкордату Польщі з Ватиканом.

СОВЕТИ В ОФЕНЗИВІ НА КАВКАЗІ

МОСКВА. — Хоч німці далі наступають на Сталінград не вважаючи на те, що проголосили, що не вживатимуть фронтових атаків, то важніші военні події діються тепер на Кавказі. Виходить, що німці хотілиб там піти вперед. Тим поясняється, що советські війська перейшли всюди в офензиву. Як советські так і німецькі комунікати доносять про збільшену активність. Обидві сторони пишуть про успіхи.

ЗНИЩИЛИ 37 ВОРОЖИХ ЛІТАКІВ ЗА ДВА ДНІ

ВАЛЄТТА (Мальта). — Держави Осі розпочали знову сильне бомбардовання острова Мальти. Виходить, що хочуть тим прикрити нові военні достави до Африки. Та ледви чи це їм удасться. Але без огляду на те, чи це вдасться, з бомбардованням Мальти є так, що за два дні вони втратили 37 бомбовиків.

ДОБУВАЮТЬ НАЗАД СЕЛО. Не дивлячися на те, що німці кидають проти них велике число людей і матеріялу, російські війська завзято держать свої позиції. На світлині: вояки червоної армії кидаються наперед, аби покінчити з останками націстичного війська, які осталися після того, як росіяни вибили їх зо села.

АЛІЯНТСЬКА ПЕРЕВАГА В ПОВІТРІ НАД НІМЕЧЧИНОЮ, ІТАЛІЄЮ І ЯПОНІЄЮ

ЛОНДОН. — З нагоди вручування ключів міста Единбурґу британському премієрови, Винстонови Чорчилеви, той останній висказав свої погляди про здобутки Аліянтів в останньому році, підкреслюючи, що два останні місяці були найліпші. Чорчил зазначив, що розбудова кораблів перевищує корабельні втрати. З Злучених Держав прибувають численні транспортові кораблі з великими американськими военними силами. Німецькі міста є бомбардовані так сильно, як ніколи передше. На Пацифіку австралійці з американцями всадовились в Новій Ґвинеї. А все те означає, що повітряна сила Аліянтів зросла дуже високо. І так дійсно є і це є найважніше. Повітряні сили Аліянтів, запевняв Чорчил, є сьогодня більші й сильніші від таких-же сил Німеччини, Італії й Японії.

Забрало часу, щоб дійти до сили.

Британський премієр ще пояснив, що таким краям як Велика Британія і Злучені Держави, що були завжди за мир, забрало багато часу, заки вони могли змірятись з Державами Осі, згл. з тоталітарними режімами, що всю свою енерґію зуживали на зброєння і военні приготування. Та тепер часи підготовки для Аліянтів минули. Тому тепер Гітлер має чого лякатись, а Обєднані Держави повинні вважати, що теперішність є для них порою надії, довіря і постійности.

Судьба демократії в руках вояків.

Разом з Чорчилем було в місті багато високих урядовців. Зокрема був Джан Вайнент, американський амбасадор, що теж виголосив коротку промову. Він зазначив, що дальшу судьбу Обєднаних Держав вирішать вояки. В їх руках, казав амбасадор, є теж і доля демократії.

УЖЕ НЕ ЛЯКАЮТЬСЯ НІМЕЦЬКИХ НАЛЕТІВ.

ЛОНДОН. — У промові до робітників, що працюють у военній промисловости, Чорчил заявив, щоб вони не дуже лякались заяв німецької пропаґанди і Гітлера про „відплату" за бомбардовання німецьких центрів. Британський премієр не вірить в „величезні" налети, а як будуть які, казав премієр, то це буде „дуже слабенька відплата".

НЕМА РОБІТНИКАМ НІЯКОГО ВИБОРУ.

ВІШІ (Франція). — Вправді теоретично рекрутується робітників до Німеччини добровільно, але в практиці уряд каже, що це є обовязком іти до Німеччини на роботи, як цього вимагає Гітлер. Уряд ще „виправдує" Німеччину за це домагання, кажучи, що Німечина є у війні з Росією не тільки в своїм інтересі, але „теж і в інтересі цілої Европи". Не зважаючи на урядовий натиск, ось тих „добровольців" є мале число. Бракує ще яких 118,000 робітників. Тому надіються, що буде явна примусова бранка.

В БРИТАНІЇ КРИТИКУЮТЬ „ДИКІ МЕТОДИ".

ЛОНДОН. — Навіть, коли приходиться ворогови відплачувати, не треба братись за такі самі способи, що ворог, коли вони дикі, варварські. Ось такі й їм подібні голоси зачали підніматись в Анґлії ізза того, що в Анґлії й Канаді заковано в ланцюхи деяке число німецьких полонених у відплату за те, що так поступають німці з британськими полоненими. Проти такої „відплати" заявився лондонський „Таймс", а далі є проти цього славний письменник Бернард Шо, як і бувший военний міністер Гор-Беліша, що заявив, що „ми не повинні конкурувати в варварстві з німцями". Лорд Страболджі заявив, що на німецькі варварства треба відповідати перемогою над німецькою армією на полі битви. Знову епископ Генрі Алберт Вилсон називає заковування німецьких вояків „ганьбою". Шо є за те, щоб такі відплати заперестати, якщо „людська раса не має бути вигублена". З Австралії доходять вісти, що Держави Осі закували до 6,000 британських полонених.

ТРЕБА ВОЯКАМ БІЛЬШЕ РОЗРИВКИ.

ЛОНДОН. — Американські кореспонденти, що пишуть про життя американських вояків в Анґлії, є того переконання, що їхня мораль є добра, але загрожена. А це тому, що вони не мають можности забавитись. Маючи все, що потрібне до життя, а крім того місячно $60 готівкою, хлопці хотіли́б забавитись, а місць для серіозної забави є мало. Нема відповідного числа клюбів, бібліотек, книжок і т. п. Ось тому хлопці радять собі, як можуть, звертаючись, як це буває у таких випадках, до „вина, жінок і пісні". Канадійська влада радить собі в такий спосіб, що не виплачує всього воякам, а частину лишає в дома і вписує їх як ощадности вояка. З американськими вояками є інакше. І тут мусить прийти якась зарада, якщо має бути задержана висока мораль вояка.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ОБЄДНАННЯ ЮНІЙ ЩЕ НА БЕЗДОРОЖЖЯХ

Від рівночасно відбуваючихся конвенцій Американської Федерації Праці й майнерської юнії сподівалися члени цих організацій нарешті перших реальних кроків для зєднання назад в одну цілість Федерації Праці й Конгресу Промислових Організацій. Тимчасом, замісць скріпити тенденції до обєднання, ці конвенції дали властиво новий причинок до розбиття.

На конвенцію майнерської юнії задивилися очі всіх, що ждали полагодження розколу в майнерських організаціях, тому, бо цею організацією веде Джан Луис, творець Комітету, що пізніше перетворився в Конгрес, Промислових Організацій. Цей новий союз робітничих юній повстав під кличем потреби організування робітників на базі цілих промислів, у противенстві до бази фахів, на які спиралася в своїй організації юній Американська Федерація Праці. Повстання „Сі-Ай-О" справді викликало оживлення в організаційній праці робітничих юній, але провідники нової організації не допускали до обєднання робітничого руху, поки нова організація не набере сили рівного зо силою супериика. „Сі-Ай-О" скорим кроком зближався до такого зрівнання, але його провідник, Джан Луис, скоро проявив у собі диктаторські нахили, які його штовхнули наперед на боротьбу з президентом Рузвелтом, потім на ізоляційну дорогу. Внаслідок свого виступу проти кандидатури Рузвелта, Луис мусів покинути президентуру „Сі-Ай-О", а покинувши провід в організації, він став нищити її, дарма що власне він її найбільше будував. **Вершком цеї роботи було те, що той самий Луис, котрий зужив свій провід у майнерській юнії на те, аби її вивести з Американської Федерації Праці та дати почин для „Сі-Ай-О", тепер вивів майнерську юнію зо „Сі-Ай-О".**

Що штовхнуло Луиса на таку тактику, не важко догадатися: втративши вплив у „Сі-Ай-О", Джан Луис боявся, що він не буде мати впливу при наближаючихся переговорах між Федерацією Праці й „Сі-Ай-О". Відірвавши майнерську юнію від „Сі-Ай-О", він тим самим заставляє й Американську Федерацію Праці й „Сі-Ай-О" трактувати майнерську юнію, себто Джана Луиса, за третій, незалежний від них чинник при таких переговорах.

Чи вдасться Луисові штучка, можна сумніватися. Скорше можна припустити, що вона тільки ясніше відкриє амбітні наміри Луиса пливати на каламутній воді, яку він розбурхав. Факт є фактом, що його тактика покищо, замісць наблизити робітничий рух до давно вже потрібного, та всіми щирими прихильниками сильного робітничого руху, обєднання, він знову його віддалив на дальше майбутнє. Факт є фактом, що замісць двох груп робітничих юній, тепер існує їх властиво три, та що обєднати їх нині правдоподібно є багато важче, ніж це було, коли робітничі юнії були при купі, або хочби в двох групах.

Політичні Ошусти

Ледви, чи є на світі більші лицеміри і політичні ошусти, ніж комуністичні редактори. Вони з такою зневагою трактують своїх читачів, що нераз дивно робиться, що певна частина тих читачів далі їх держиться. Один раз вони говорять своїм читачам одне, другий раз зовсім щось противне, а ті читачі не добачують крутійства. Що булоб, якби якийсь лікар говорив раз хворому — „пий багато води, а менше споживай харчу", а другий раз сказав — „споживай більше харчу а пий мало води"? Що булоб, як би він раз говорив йому займатись спортом, а другий раз говорив, що спорт для нього велика небезпека. Що булоб, якби він раз говорив не рухатись з ліжка, а другий раз картав, що той не встає з ліжка і не йде на свіже повітря? Такого лікаря ми назвалиб зовсім слушно обманцем і більше не поверталисб би до нього за порадою.

Та інакше поступають читачі комуністичних газет. Щороку, що місяця, вони дістають від тих газет відмінний, себе заперечуючий духовий корм і проте до того брудного джерела повертають знов за духовим кормом.

Щоб не бути голословним наведім деякі факти. Ми знаємо, що пару літ тому, як президент Рузвелт і велика частина американської суспільности хотіли впровадити примусову військову службу в Америці, то комуністична преса, включаючи „наші" „УЩВісти" зчинила проти тої примусової служби такий вереск, що треба було затикати вуха.. Та преса організувала протести, кампанії, бойкоти, пікетування Білого Дому. **Вона апелювала до матерей, щоб ті не допустили до того, аби їх сина уряд слав на ворожі кулі.** За сенатором Вілером повторяла, що президент Рузвелт хоче „приорати кожного четвертого молодого американця землею". Та навіть як та служба була в конгресі переголосована, то ще й тоді большевики не пропускали найменшої нагоди, щоб представити її в поганому світлі. Ще 12. січня 1941 „УЩВісти" писали:

„В часі дискусії в справі обовязкової служби в мирний час говорилося прихильниками тої служби, що цього роду заходів вимагає виімкове положення. Війна поширюється на світі. Зрештою такою була постанова конгресу. Розуміється, що так скоро, як такий виімковий стан зникне, повернуть нормальні порядки, потреба обовязкової військової служби перестане бути конечністю, тоді знов прийде все по старому. Але сьогодня виходить на денне світло, що це далеко не так. Показується, що ці аргументи про тимчасовість обовязкової військової служби були лише для того, щоб втихомирити певну частину громадянства. Сьогодня говорять про Америку, як про мілітаристичну країну. В конгресі є вже внесений законопроєкт, який пропонує уведення сталої воєнної служби, а не тимчасової, як це уважалося минулого року".

16. січня 1941 ті самі „УЩВісти" в редакційній статті писали: „Президент Рузвелт уважав за потрібне „скартати" сенатора Вілера за конференцію з кореспондентами преси. Виступ сенатора Вілера проти програми Рузвелта, яка тягне країну у війну, президент назвав „непатріотичним". Особливо президентови не подобалося то, що сенатор Вілер сказав, що воєнна політика президента припоминає йому, як свого часу президент радив фармерам приорювати бавовну, бо в країні було її забагато, отже треба було приорюванням зліквідувати надвишку. Цю пропозицію фармерам сенатор Вілер приорівняв з теперішньою воєнною програмою Рузвелта в той спосіб, що попередньо приорювалося певну часть бавовняних засівів, а тепер пропонується „приорати" кожного четвертого молодого американця у війні. Президент дуже озлобився проти сенатора Вілера, особливо за таке порівнання. **Але послідний відповів, що саме тим і знаменується політика адміністрації в останніх часах. Злобою супроти тих, що посміють непогоджуватися з нею.** Власне, що це є вияви диктаторських тенденцій. Геть з критикою! Раз приказано, так має бути... Але фактично той удар направлений не проти одного сенатора. Вілер тільки в останніх днях одержав 60.000 листів і телеграм від людей, які погоджуються з його критикою уряду і солідаризуються з його противоєнним становищем. Наступ проти сенатора є наступом проти міліонів, що погоджуються з сенатором".

Якими словами ті самі „УЩВісти" визвали того самого сенатора Вілера з хвилиною, як Гітлер заатакував Совети, ми добре знаємо. Знаємо також, як вони нині підлещуються до президента. Тепер вони верещать за другий фронт й кажуть, що тим спасають демократію. Але чи мали вони на увазі добро демократії, коли Совети були в союзі з Німеччиною? Ось що ті „УЩВісти" з 13. січня 1941 тоді писали:

„Між Німеччиною і СССР налагоджено порозуміння дальших торговельних стосунків. В додатку до цього викінчено справу кордонів... Очевидно, що таке становище СРСР декому не подобається. Особливо Англії не подобається, бо англійські дипломати уважають, що на таке становище тільки Велика Британія має право, а ніхто інший. І коли вже Велика Британія мусить воювати, то ніхто не сміє стояти осторонь від війни! Також, зрозуміло, що англійська дипломатія вірить, що Англія воює за правду, значить, що всі, що правду люблять, повинні по її боці воювати. Тимчасом в СРСР відповідають, що в них там є не тільки своя незалежна політика, а й незалежні способи оцінювання правди і неправди, справедливости і несправедливости і згідно з їхньою оцінкою, обі сторони не заслуговують, покищо, на активну підтримку в тій війні, бо обі мають імперіялістичні цілі, до котрих стремлять засобами війни. Це однак не значить, що СРСР не може вести торговлі так з Англією, як з Німеччиною, чи з будь якою іншою країною".

Егеж, з Німеччиною, з тими дикими фашистами проти, яких тепер Совети благають створення другого фронту. Щоб добитись того другого фронту, мовляв, все це в обороні демократії, „УЩВісти" нині залюбки наводять слова Вендела Вилкого, та роблять з нього нині дуже великого чоловіка. **Безперечно, Вилкі є високий державний муж Америки. Але, що колись ті самі „УЩВісти" про нього писали?** 17. січня 1941. „УЩВісти" в своїй редакційній статті писали: „Така вже природа банкирів. Вони люблять війни, бо їхні жнива. То не помилка, що Вилкі заявився за підтримкою Рузвелта, мимо того, що в часі кампанії перестерігав американців перед диктатурою Рузвелта. І це цілком зрозуміле. Бо хто такий Вилкі? Чарлі МекКарті Моргана, фінансового капіталу".

Як знайшлись Совети в небезпеці, всі комуністичні агенти завили в іншу нуту: „Ми спасаємо демократію, шліть все, що маєте нам на поміч, навіть колиб при тім ви поломали собі карки". Ті самі „УЩВісти" нині нервово наклинкують, щоб поспішно брати 19 і 20-літніх хлопців до армії. 6. жовтня ц. р. вони пишуть: „Час від часу висувається на форум питання: чи брати до армії 18—19-літніх хлопців, чи не брати? До самого питання підступають якось боязливо, обережно... Або наша країна матиме відповідну армію, або не буде мати такої. **Якщо має мати, тоді мусить таку організувати з найкращих сил, що їх народ може вибрати зпоміж себе. 18—19-літні хлопці кращий матеріял для армії, як 45-літні батьки кількох дітей".**

Ці політичні обманці нині не говорять, про „приорювання" хлопців, не закликають матерей до протестів. Навпаки, говорять про „нашу країну". Це ніби в інтересі „нашої країни". На зверх це виглядає правильно. Колиж бо той погляд „УЩВісти" приняли не тоді, коли наша країна була в справжній небезпеці, тільки тоді, коли Гітлер заатакував свойого союзника — Совети.

Хіба може бути кому дивним, що уряд уважає комуністичну партію і її фронтові організації за неамериканські і ставить їх побіч націстичного Бунду?

АМЕРИКА Й ЕВРОПА

Як доносять з Берна, в Швайцарії, д-р Отто Дітріх, начальник пресової секції Райху, висипався знагоди Дня Колюмба з гострою критикою проти Америки. За його почином з такими самими випадами понисоться за реґіментаційним прикладом редакторів всіх просто німецьких ґазет. Способи цеї критики достаточно замітні, аби заслужити собі на ближчу увагу.

Аргументи д-ра Дітріха йдуть по такій лінії: Америка мовляв це твір Европи. Це ніщо інше, лише нова Европа. Збудувала, мовляв, Америку Европа. Сто пятьдесять літ тому Америка була пустарем, образом безладдя й анархії. Порядок завели в ній люди з Европи. Француз Ляфает надав їй вигляд, якого сліди вона має ще й нині. Европа післала в Америку міліони за міліонами людей, які взяли участь в її зорганізуванні. Европа теж післала своїх піонірів, які повели Америку до економічного розвою.

Одначе, жалується д-р Дітріх, Европа за це не дістала від Америки нїщо, кромі розчарування й зради. Американці щоправда говорять про людську душу, але як може „хмародерна ментальність" (душевність) зрозуміти „справжню европейську душу".

Каже д-р Дітріх, що Европа вислала до Америки свою музику й свої твори штуки, але вони тільки займають місце в музеях, а Америка зовсім не здібна видати хочби одного визначного фільософа. Чи є наприклад американський ідеалізм? — питається д-р Дітріх.

А про вплив Америки на Европу, то д-р Дітріх запевняє, що його теж нема: нема, не було й бути не може: „Кока-кола й ґума до жвачки нездібні підкопати европейську культуру", і Америка, не дивлячися на те, що вона багато розуміє про консерваційний промисел, не є в стані говорити про людську цивілізацію й її майбутній розвій".

Що хотів досягнути цею статею д-р Дітріх, ясно стає при самому першому читанні. Він хотів би знищити можливий вплив Америки на Европу, і в тій цілі видумує проти Америки найрізніші закиди.

Що Америка має багато до завдячення Европі, Америка дуже добре знає. І памятає вона не лише Лафаета, але кожного европейця, який їй зробив більшу прислугу. Тямить вона й прусака Штойбена, і поляка (чи може литовця?) Косцюшка. А чи вдячна є вона кожному з них за його питому прислугу, свідчити можуть і День Колюмба, і мости Пулаского, і ескадри Ляфаета.

Щождо европейської музики й штуки, що нібито тільки й роблять прислуги Америці, що наповняють американські музеї, то це теж очевидна неправда. Багато европейської штуки прикрашує публичні будівлі, а в музеях повно глядачів. І мала европейська штука великий вплив на американську, і різна европейська музика, і різне европейське малярство, і різні европейські літератури. І не цурається Америка европейської штуки навіть у війну, і нині підчас війни Америкою з Німеччиною й Італією, Америка слухає німецьких і італійських симфоній і опер. І робиться це в цей самий час, коли в Німеччині забороняється музику німецьких композиторів, яких підозрівається за ворожнечу до націзму, коли в Німеччині палиться книжки найкращих німецьких авторів. Отже коли йде за вдячністю супроти творців музики й штуки, то закид невдячности звернути треба би на когось іншого, як на Америку. Як пошанування творів музики, штуки й літератури є признакою культурної людини, то винуватими в некультурності є хіба народ, від котрого Дітріх цей закид робить.

Коли д-р Дітріх каже, що Америка приняла стільки від европейської культури, „штуки, музики, тощо, а на це забула, то щож треба сказати про нацистичну Німеччину, що своєю політикою расової вузкости забила всю артистичну продукцію Німеччини та прогнала стільки німецьких мистців і вчених у концентраційні табори або на вигнання?

Коли д-р Дітріх питається, чи може Америка подати претенсії хочби до одного визначного фільософа, то відповідь на це залежатиме звісно від того, що вважається признакою фільософа та защо фільософ відзначається між іншими фільософами. Для людей, яких мозок задимлений націстичними абсурдами про вищість німецької раси над іншими народами, признакою фільософа певно є похитування головою на такі абсурди. Одначе в такому випадку, коли Америка таких „фільософів" не видала, то це, що д-р Дітріх уважає для Америки нечестю, є якраз її словою.

НАДІЯ КИБАЛЬЧИЧ

Пропащі Сестри

(Повість).

8)

Ліза писала кілька разів, але відповіди не одержала. Вона подумала, що він занедужав. Тоді Марія Олександровна написала пані Мезенковій, питаючи про його здоровя. Та зараз відповіла їй. Вона дякувала за турботу про здоровя сина і писала, що він зовсім здоров і, що він після довгого пробування на селі дуже знудьгувався та тепер з утіхою користується розвагами міського життя.

Ліза не доняла віри цьому листу і знову написала зарученому. Минув один місяць, другий, а Михайло все мовчав. Знайомі через наймичок довідувались, що він живий та здоровий і з утіхою оповідали про це Катериненків.

Всім стало зрозуміло, що його відбили. Ліза трохи не збожеволіла. Вона потягла Марію Олександровну в місто, де жив Михайло, просиділа там тижні, але ніяк не могла побачитись з ним; він ховавсь від неї.

Коли вони, вертаючись, віздили у містечко, Лізі здавалось, що кожне вікно дивиться на неї злорадними глузливими очима, здавалося, що глузування та злорадство ранить і мучить її наче цілий рій отрутних комах.

Вона стала вимагати, щоб зараз переїхати до повітового міста, але цьому перешкодило зовсім несподіване: показалося, що Марія Олександровна вагітна.

Незабаром пані Мезенкова, як на глум, прислала Катериненкам оповістку про шлюб сина з панною Пеликовською. Це була як раз та сама чорна та бридка родичка, котра так обридала, дратувала та розпалювала Михайла, що він забажав її.

Лізу вразила зрада зарученого не тільки сама по собі, але й як доказ того, що її врода не всесильна.

Тепер вона опинилась на роздоріжжу. Відкіль же виглядати далі.

Всі ті панночки та їхня рідня, перед котрими пишалася Ліза, тепер раділи і сміялися з неї. Ніяк було і в люди показатися, а дома сидіти було до одчаю нудно.

А тут ще мати взяла тай породила їй сестру!

Вона так плакала і лютувала, що всі намагалися ховати від неї дитину, аби не дратувати її.

Час минав. Ліза виходила до перелазу і на горбок виглядати долі. Вона не показувалася.

До неї якось спитався посватися парубок, що висвячувався на попа, але вона обурена відказала і дуже образливо. Як він міг подумати, що вона може стати попадею?

Більше ніхто не зважувався її сватати, бо вже знали, що вона високо несеться. Тай нікого не спокушала її лиха, вередлива вдача. Краса змарніє, вдача зостанеться.

Ліза чула, що треба поспішатись та щось почати, бо час минає та минає і нічого не приносить. Але наче в болоті завязла. Вона стала така сердита, що дома всі її боялися і намагалися не показуватися їй на очі. Особливо гірко доводилося малій Олі. Вона невтомно пильнувала, щоб для тієї „не заводили роскошів та не панькалися з нею".

Коли ж та плакала, Ліза кричала як причинна і виганяла малу в пекарню або й у сіни. Марія Олександровна сама пройнялася тим поглядом, що Оля зайва і що вона прикра завада Лізі. Проте вона нишком любила ту смирну, покірливу дитину, хоч і боялася це показати, майже не пестила її, не давала волі, наче чула себе винною, що породила Лізі сестру-перешкоду. Тільки сама бабуся, проста і мовчазна робітниця в сімі, нишком пестила дитину та потайки годувала її смачненьким.

Без ніяких пригод Ліза прийшла до двадцять пятого року і тут таке щинила, що тієї осени вся родина переїхала до міста.

Наняли там невеличку квартиру, відвезли туди кілька гарб меблів та припасу і переїхали.

Ліза мріяла, що її поява в місті „буде великою подією, що і там вона буде найкращою.

На неї справді звернули увагу, панич частенько ходили поуз їхні вікна і з утіхою дивилися на неї, коли зустрічалися на вулиці. Але це й все.

Знайомих зовсім не було, не було і змоги познайомитися з панським колом, як того бажала Ліза. Тільки й знайомих мали, що сусіди: родина маленького почтового урядника та вдова попадя з цілою купою дорослих дочок, котрі учительовали десь по селах і тільки приїздили на свято. Ну, та вони були не цікаві Лізі. З іншими сусідами, з акцизним та лікарем, не вдалося познайомитись, бо ті трималися окремо і з такими незначними не водилися.

Ліза записалася в бібліотеку і стала ходити туди за книжками. Там вона кілька разів зустрілася з одним молодим учителем гімназії. Потім стала часто зустрічати його на вулиці і він почав разів по пять ходити повз їхні вікна, хоч йому туди йти було зовсім не по дорозі.

Ліза не жалкувала очей.

Учитель познайомився з сусідом почтовим урядником, а через нього і з Катериненками. Через місяць він вже готував Лізу до екзамину на учительку, читав з нею світових письменників і розмовляв з нею увесь вільний час. Лізу і трохи не принаджувала перспектива стати учителькою, але вона вважала всю цю науку за привід бачитися з нею. І не помилялася. Помилялася тільки в тому, для чого був потрібний той привід.

Вже учитель був почав провадити розмови на догад, коли Ліза довідалася, що він має жінку, котру він покинув.

(Дальше буде).

Домашній Фронт

Збірка Металевих Відпадків

Збірка старого заліза й інших металевих відпадків поступає вперед. В ній бере участь Американська Федерація Праці, Комітет Індустріяльних Організацій, Залізничі Братства та 80 відсотків щоденних газет. Видано заклик до всіх громадян, щоб вони стали свого рода „розвідчиками" і повідомляли власти про старі машини чи будинки, що стоять без вжитку, а з яких були би ужиточний „скреп" для сталевих гут. Жінки по цілій країні складають на ту ціль бляшанки. Зразу в цій справі було деяке непорозуміння, тому, що заклик до такої збірки видано тільки до громадян в деяких околицях. Причиною цього було те, що гути, в яких відділюють цину з бляшанок від інших металів, не були ще готові. Тепер такі заводи влаштовано в шістьох місцевостях, у ріжних частинах краю, так, що незабаром будуть збирати бляшанки по всій Америці.

Дехто цілком слушно ставить питання, що діється з тими металевими відпадками, які тепер збирається по цілій державі, та на що їх вживається. Відповідь на це питання певно неодного здивує:

Залізяи й сталі з десятьох кухонних печей вистачить на спорудження одного розвідочного автомобіля.

З 61 холодільнь можна зробити одного легко тенка, а одної холодільні вистачить на спорудження 12 легких скорострілів калібру .45.

Шість великих бляшанок на попіл дасть один притилетунковий прицільник; 17 старих радієйторів вистачить на 75-міліметрову протитенкову гармату; звичайне бляшане ведро дасть 3 багнети.

З одного мідяного кітла можна зробити 84 патрони для автоматичної рушниці.

В одній старій електричній батерії є досить олова для вироблення олов'яних складових частин трьох три-цалевих протилетунських гармат.

Алюмінію з одної машини до прання вистачить для спорудження 21 чотирофунтових запальних бомб.

Один електричний замітач дає стільки алюмінія, що його вистачить для виряження сімох скорострілів калібру .50.

Алюміній з 7,700 ринок і горшків дає досить металю на будову цілого одного погонного літака.

Томуто збірка старих металів важна. Коли її переведеться по всій країні, то вона дасть сотні тисяч тон металів, а це буде рівнатись чи не найбільшому припасови тих матеріялів у світі.

Гума й Газоліна

Гума й газоліна так тісно звязані з собою, що затрогує один з тих матеріялів, має також вплив і на другий. Вони обидва необхідні в модерній війні. Газоліна поруше міліони приватних і торгових машин, а всі вони їздять на гумі. В Злучених Державах є біля 27 міліонів приватних автомобілів, близько пять міліонів тягарових і більше як 150,000 автобусів. Самі тільки тягарові автомобілі і автобуси виїздають денно 35,000 авто-колісЮкрім того дуже багато гуми нищиться щоденно через завидку їзду.

Одинокий справедливий і практичний спосіб, як можна буде не допустити до загрозливої недостачі гуми, це обмеження, себто паювання газоліни. Воно буде уведене в цілій Америці десь біля 22-го листопаду. Швидку їзду вже спинено через уведення припису, що не вільно їхати швидше, як 35 миль на годину. Тільки тягарові автомобілі і автобуси, які придержуються розкладу їзди, можуть їхати швидше. Для них буде встановлена швидкість на час війни від 15-го жовтня. Повільніша їзда дозволить зробити більше миль на гальон газоліни та зашане гумові колеса на яких 40 відсотків.

Недостачі й Обмеження

Ті, що вживають нафти чи ропи для огрівання домів, будуть мусіли обійтись цієї зими двома третинами звичайного припасу у тих 30 стейтах, де введено паювання плинного топлива, або будуть мусіли перемінити свої печі на вуглеві. Кошт такої переміни може покрити власник і комірник разом, очевидно коли комірник згодиться.

Недостачі і їх загроза зростають в міру того, як боротьба за нашу волю стає завзятіша. Коли продукція вугля, наприклад, не зросте на яких 42 міліони тон річно, через рік нам забракне й цього топлива. Хто зна, чи вуглекопам не прийдеться довше працювати. Дерева теж нема досить для покриття всіх воєнних запотребовань.

Хоч мяса в Америці і тепер більше ніж колинебудь, а все таки його не стане, щоб покрити нормальні потреби цього року. Його треба для вояків і для союзників. Решта населення мусить обходитись тим, що залишиться і не завадить, коли ми всі добровільно обмежимо споживання мяса до двох і пів фунта тижнево, аж до лютого, коли буде введене регулярне паювання.

Через те, що тисячі вагонів-цистерн перевозять тепер ропу для опалювання, достава рослинних олій, товщів і хемікалій для воєнної індустрії зменшилась. Їм, одначе, прийдеться дати першенство.

У цілому світі відчувається недостача товщів і олій. Англьоамериканська Мішана Харчева Комісія рішила, що Злучені Держави мають закуповувати всі олії, товщі і олійне насіння в Північній і Полудневій Америці, португальській і еспанській Африці та в Лібериї і копру в Тагіті і на всіх французьких островах на Пацифіку. Англія буде закуповувати звіринні товщі в Аргентині і Уругваю, олії і інші товщі в інших краях.

Треба Робочої Сили

Недостача робочої сили у деяких ділянках майже таксамо поважна, як і недостача сирівців. Прийдеться мабуть „паювати" людську силу, щоб її скрізь вистачило. Саме перенесення робітників з другорядних на необхідні заняття не вистачить. Прийдеться поставити на працю міліони молоді, що щойно покінчила школи, міліони жінок і міліони людей, які ніколи не працювали. Прийдеться також використати величезну резерву чужинців, які хоч не родились в Америці — є льояльні принципам, за які Обєднані Держави воюють.

Охорона від Лісових Вогнів

Наша країна стоїть перед найбільшою небезпекою. Таксамо й наші ліси. Необережно кинений сірник може наробити стільки шкоди, що й найбільша бомба і може знищити тисячі акрів цінного лісу. Тому:

1. Куріть тільки там, де нема запального матеріялу. Повинуйтесь написам в лісах, на яких сказано, що „Не вільно курити".

2. Впевніться і то конче, що кинений сірник, цигаретка чи вогнище до тла загашені.

3. повідомїть негайно стейтових пожарників чи побережника, як де помітите лісовий вогонь.

Контроля Комірного

Починаючи з 1-го жовтня уведено контролю комірного у всіх стейтах за виїмком Делавар, Мінесота, Монтана і Норт Такота. Там, де наймана реальність не змінилась через прибудову купальні, поправу хідника чи інші репарації, комірне на 1. жовтня мусить бути таке саме, як було 1-го березня цього року, або 1-го жовтня минулого року.

Ціни в Минулій Війні

В грудні 1920-го року тузин яєць коштував 92 центи. Потім ціни впали і в травні 1921-го року плачено за фармерські продукти 54 відсотки менше, як в травні 1921. Контроля цін має на меті подбати, щоб такі скоки тепер не повторились.

ПЕТРИЛО ПЕРЕМІГ.

ШІКАГО. — На розправі в суді проти Петрила, голови юнії музиків, суддя рішив, що Петрило має право забороняти своїм членам накручувати музичні рекорди, бо таке накручування рекордів вбиває музичний промисл і опісля позбавляє самих тих членів праці. Цей розпорядок це виключно робітнича справа і вона не виступає проти закону, регулюючого монополі, говорив суддя.

ПРЕМІЄР ВИТАЄ РОБІТНИЧУ КОНВЕНЦІЮ.—Премієр Мичел Ф. Гепберн витає Вилйема Гріна, президента Американської Федерації Праці, при нагоді його приїзду на річну конвенцію Федерації до Торонта.

Пригода Американської Літаючої Фортеці

Від команди американських літаючих фортець „десь в Англії" приходить звідомлення про небувалу пригоду американських летунів.

„Представте собі", пише звідомлення, „що ви находитеся в літаючій фортеці понад пять миль понад Францією й найшлися в такому положенні:

„Сорок літаків „Фовк-Вулф-190", найкращих боєвих літаків маршала Германа Герінга, атакують: дві наші машини зовсім перестали робити, в стерні є три гарматні кулі, а три інші в рівноважнику, половина нашого контрольного приладдя відстрілена, в одному нашому крилі велика діра від кулі з протилетничої гармати, приладдя до осідання розбите, а в літаковім підвізю двіста дір.

„Що нам робити?"

У такім положенні найшлася залога літаючої фортеці, званої „Филис", а залога, поклавшися на ославлений американський талан до летництва й на свою власну справність, полетіла домів на своїм розтороценім літаку й доїхала ціло на летнища, аби розказати про першу небувалу воєнну епопею.

Залога літаючої фортеці „Филис" складалася з 10 осіб: пільота, лютенанта Чарлса Пейна; співпільота, лютенанта Роберта Лонга; навігатора, лютенанта Джана Томсона; бомбардієра, лютенанта Стенлія Комарека; гарматчика з „пояса", сержанта Герберта Пітерсона; гарматчика горішньої вежі, сержанта Коберна; сержанта округлої вежі, Ральфа Шідера; гарматчика з хвоста, сержанта Бента Точера; радіового гарматчика, сержанта Артура Ботілєра, й радіового гарматчика, сержанта Волтера Персела.

Всі ці люди залоги вийшли свіжо з цивільного життя. Пропадсково склалося, що пільот і співпільот були в цивільному адвокатами, а бомбардієр студентом прав. Навігатор займався допитуванням виборців, а між гарматчиками були: вуглевий майнер, артист і друкар.

Всі члени залоги обслуговували її вже довший час. Лютенант Пейн пристав до ескадри в саме навечеря вилету літаючої фортеці на найбільший її рейд, підчас котрого атакована фабрику Мелт у Франції. Він побачив вперше залогу ранком у день рейду, коли ввійшов до фортеці.

„Филис" була останнім літаком у кінцевій формації, як вона наближалася до своєї цілі. Що сталося, про це ось що розказували самі члени залоги, вернувши з рейду до далекого аеродрому.

„Ми щойно перелетіли понад свою ціль, коли клопіт почався", говорив лютенант Пейн, худий і костистий вояк.

„Я нагло почув окрики з усіх сторін літака: „Ось вони тут!" І тоді нас обскочило коло сорок „Фовк-Вульфів 190", а між ними й кілька жовтоносих літаків".

Німці зашуміли до атаку довкола них з усіх боків. Бутілєр стратив свою оксигенову маску, а 20-міліметрова гарматна куля продерла руру до маски Персела. Оба впали без притомности.

Рівночасно дві гарматні кулі зіпсули один з моторів і „Филис" почала тратити своє місце в формації. Тоді німці спустилися на неї, певні, що її цим разом певно доконають.

„Я почав спускатися довгою дорогою вділ, аби ратувати життя радіової залоги, котра не могла довго витримати без масок".

У тій хвилі куля з протилетничої гармати роздерла широку діру в одному крилі, три гарматні кулі видерли великий кусок зо стерна над головою Точера, а три інші кулі розбили правий стабілізатор.

Сержант Точер оповідав, що він був занадто занятий стрілянням до німців, аби бачити, що діялося довкола нього, але, освішши на землю, він побачив три діри від куль три цалі від його місця, де була його голова.

Гарматній огонь попсув контрольний апарат, і лютенанти Пейн і Лонг почали очайдушні зусилля вдержати фортецу під контролею.

„Ніс нашого корабля просто не хотів звертатися вниз", говорив лютенант Пейн. „Ми мусіли стануги на свої сидження і тиснути вперед з усеї сили, поки він поволи звернувся вниз".

„Ми були близько побережа й побачили густий вал мраки. Ми мусіли вїхати в нього й понад Канал."

Тимчасом один німецький літак поцілив верхну вежу гарматною кулею.

„Я чув удар і здержав віддих", оповідав лютенант Пейн. „Потім я почув, що Коберн знову стріляє".

Сержант Коберн дістав поважні рани в голову і кров, спливаючи з ран, осліплювала його очи, але він далі стріляв, поки не впав без памяти між двох пільотів.

Коли фортеца доїхала до Каналу, друга машина перестала працювати, і як тільки літаюча фортеца вилетіла з обсягу протилетничих гармат, її знову напали німецькі боєві літаки. Цим разом були ранені сержант Шідер і гарматчик Петерсон, але вони далі стріляли з гармат.

„Я побачив перед собою побережа Англії й почав до нього спускатися", оповідав тепер люденант Лонг. „Боєві літаки нарешті нас покинули, як ми були на середині каналу.

„Цих німців певно країна лють збирала, як вони побачили, що вони нас засипали кулями, а ми все таки держалися в повітрі".

Лютенант Томсон вибрав найближче летнище, а лютенант Пейн справився до нього. Один зоркий британський цивільний обсерватор доглянув стан нашої фортеци й постарався, щоби нам зроблено місце на всіх летнищах у цій околиці.

Найближчий аеродром був малий. Уживали його малі боєві літаки британської летничої служби й був за малий для осідання для великої літаючої фортеці. Та летуни не могли далі летіти, бо корабель міг лише повертатися направо й летів дуже поволи. Лютенанти Пейн і Лонг опустили фортецу на землю.

„Коли ми мали осідати, я не міг задержати одної машини, і ми побачили, що можемо зударитися з ганґаром, тому я попробував збільшити скорість", оповідав Пейн.

Фортеца справді вибила дещо цегол з одного будинку на летнищу, а її крила черкнули по верхах дерев. Залога летнища на землі просто завмерла.

„Филис", перевалюючися з боку на бік, піднялася ще раз угору, аби попробувати осісти щераз. Летуни побачили більше летнищ, але їх літак уже не міг до нього долетіти.

Новорічна Жидівська Молитва

В новорічному часопису „Джуіш Пост" на 5703-тий жидівський рік (10. вересня 1942) бачимо таку новорічну молитву:

„За гріхи наші, якими згрішили ми перед Тобою:

„Коли занедбували в наших домах наші гарні традиційні обряди (звичаї, церемоніяли);

„Коли давали нашим дітям все, тільки не дали їм самих себе;

„Коли не давали кращих особистих прикладів жидівського життя;

„Коли не давали нашим дітям строго жидівського виховання, яке спиняло би до них доступ баламутних висловів про жидів і жидівство, які виходять з неприхильних джерел;

„Коли стояли при думці, що духову силу дістанемо від синагоги, коли будемо їй платити, але не будемо молитися.

„Коли не піддержували письменницької праці нашого народу;

„Коли про жидівство говорили, але по жидівськи не жили.

„За все те, о Боже Прощення, прости нам, забудь нам, подай нам відпущення".

Отже пригляньмося, що чужі вважають своїми великими гріхами — такими, що треба ставати врочисто перед Богом і просити за них прощення. А за тим — певна річ приходить постанова брати на свої плечі ті обовязки, що доси були занедбані.

А щоби краще в цім місці чужих зрозуміти, відповіджмо собі щиро, який наш погляд на ті справи, занедбання яких молитва чужих вважає великими всенародними гріхами. Як ми в себе до подібних справ ставимося і де сподіємося своїм ставленням зайти? — („Вістник").

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

П. Б., Торонто, Онт. — В таких справах є принята одна і та сама мірка для усіх. Це надається тільки на платне оголошення.

Т. М. — Чому не написати про цю справу прозою? Ліпше писати просто й ясно звичайною мовою ніж віршом, що не є добрий. Не так то легко бути віршописцем, як кому видається.

А. В. — Не кождий вірш, що його приготовляється на якесь місцеве свято, надається до ширшого розголосу через газету. І так є з Вашим віршом.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

АСТОРІЯ, Л. АЙ.

З родинної забави на А. Ч. Хрест і Ю. С. О.

Цілком припадково знайшовся я 25. вересня в ґуртку деяких наших пань, в домівці нашого Горожанського Клюбу в Асторії.

Показалося, що тогож дня, вечером, по зборах нашої „Жіночої Громади", декотрі з приявних там члениць, влаштували „несподіванку" своїй секретарці, пані Еві Левицькій, як теж й її мужови, п. М. Левицькому, а це з нагоди їх 25-літнього подружого життя.

Зрозуміло, що при такій нагоді не обійшлось без „многоліттєвій" та щирих побажань. Та при тій забаві наші громадянки памятали, що годі нам і при забаві забувати, що наш край, Америка, в кривавій борні з агресорами.

Зібрала на поклик предсідниці, пані Марії Якимицької, теж і тим разом на А. Ч. Хрест, а це $4, які підписаний передав в призначене місце. При тій нагоді пригадується, що старанням нашої Української Громади в Асторії й за посередництвом нашого відділу ч. 5. У. Н. Союзу, на цілі ЮСО підписаний вислав $57. Тепер приготовляємось до величавого концерту „Союзових Відділів", що відбудеться в Ню Йорку, дня 1. листопаду. Уже замовлено прекрасний службовий прапор, й розпродується концертові білети, аби звеличати зірками в числі 30 тих наших хлопців, як членів нашого відділу, котрі пішли боронити нашого краю.

Михайло Беля.

БЕЛФІЛД, Н. ДАК.

Зорганізовано відділ У. Н. Союзу.

На широких степах Північної Дакоти замаяв прапор У. Н. Союзу. Чи не радісна це вістка для кожного українського серця в Америці? Пишучий ці рядки живе в Сейнт Пол, Мінесота, а що був свідком заложення цього відділу, так хоче поділитись тою доброю вісткою з читачами „Свободи". Засіяв Союзове зерно гром. Петро Андрущак і йому належиться за те найбільше признання. Він їздив двічи до Норт Дакоти і там працював над цею справою разом з нашими добрими громадянами: Хрущем і Павлюком. Вони теж не жалували труду і свого доконали. Ми тішимось, що з нашої православної парохії в Твинсіти була дана поміч тій справі, бо як гром. Андрущак їхав закладати відділ, то взяв з собою о. Андрія Кістя, а я то так якби присівся, бо хотів побачити степи Норт Дакоти, що виглядають неначе степи України. Дня 19. вересня плянували ми виконати наше завдання, але в тому дні наші фармері були заняті молоченням і направами машин, так, що ми не могли через те бачитись з гром. Ількою Палаґнюком, що було потрібне, хоч в його хаті добре повечеряли. Заїхавши до гром. Хруща і погостившись вдруге, зачали ми розмову про У. Н. Союз та про те, що можливо в цій справі зробити. Розмова затяглась до пізної ночі. А рано неділя. Пішли ми до церкви св. Петра і Павла. Бачимо, як надїзджають наші фармері: одні автомобілями, а другі возами як у старім краю. А все — самі поважні господарі. Підчас Служби Божої о. Кість сказав гарне слово про У. Н. Союз і заохочував вірних, щоб ставали членами цеї найстаршої й найсильнішої української орґанізації. По відправі зійшлися люди до громадського будинку, що є при церкві. Предсідник громади Мальковський отворив збори і пояснив присутним, яке то важне діло маємо започаткувати ось того 20. вересня 1942 року. Ширше пояснив про У. Н. Союз гром. Андрущак і всіх своєю мовою задоволив. А потім ще покликали до слова і підписаного, що висказав свою радість, що на тих степах, що нагадують нам Україну, повстає своя рідна українська орґанізація. На зборах вписалося 18 членів до У. Н. Союзу. Гром. Андрущак покликав новowибраних відділових урядників до присяги. Ось так повстав новий, 420 відділ У. Н. Союзу. Дай Боже, щоб він зростав і розвивався на славу громади, нашої американської землі й тої України, з якої ми вийшли і якої ніколи не забудемо.

П. Качмар.

ШУКАЮТЬ ЗА НИМ. Роджер Таґгі, провідник звісного „ґенґу" (шайки) шікаґовських бандитів, доконав удачного вилому з вязниці Джоліет, у стейті Ілінойс. За ним і його 6 товаришами шукають нині по всій Америці. Він відсиджував кару 99 літ за викрадення Джана Фектора в 1933 році.

ТУТ Є ЗАЛІЗЗЯ ПОДОСТАТКОМ. Перед будинком Вестерн Остин Ко. у Аврора, Ілінойс, стояв довго цей вал до роблення дороги. Його зроблено ще в 1888. році, але його довго вже не вживано, бо він зроблений для коней, а тепер для порушування таких валів уживають ґазоліни або вуґля. Тепер підприємство подарувало його Дядькові Семові на залізззя. Великий вал важить коло 10,000 фунтів.

Американська Сила на Тихім Океані

До Вашингтону повернув адмірал В. Г. П. Бленді, що відбув 26,000 милеву інспекційну подорож на Тихім океані. Він каже, що американська воєнна сила в західній часті Тихого океану зросла до того ступня, що народи, замешкуючі західне побереже тогож океану, не мають причини боятися японської інвазії. Як довго американська фльота, воєнні літаки і військо підриватимуть воєнну силу Ніпону з таким успіхом, як вони робили досі, то японці мусять погодитися з тим, що їх інвазія американських країн є неможлива.

Про зріст американської воєнної сили на Тихім океані можуть посвідчити такі факти: Як ніпонці старалися відобрати Соломонові Острови, то вони понесли такі великі втрати, що мусіли відступати. А в одній з морських битв японці в десяти мінутах втратили 58 воєнних літаків. Одного разу 27 ніпонських літаків заатакували американський транспорт на Тихім океані, але наші вояки пустили в рух пальну зброю і японці викинули бомби у воду і неґайно втекли. Ані одна їх бомба не попала в американський транспорт. Це знак, що американці мають добру зброю і вміють нею стріляти так, що ворог тратить голову і зо страху втікає.

„Що до другого фронту", сказав адмірал Бленді, „то на Тихім океані ми вже маємо його". Американські воєнні сили вже можуть відбити все, що японці проти неї кинуть.

Адмірал Бленді й секретар воєнної маринарки Накс хвалили нові пятицалеві канони, яких фльота вживає проти нападу ворожих літаків і сказали, що вже продукуються нові, ще ліпші канони. В наступному році американська фльота матиме найкращу зброю на світі і японці не посміють зближатися до американського берега Тихого океану.

Адмірал Бленді хвалив американських маринарів, які відобрали в японців Соломонові Острови. Він казав, що „вони є знамениті бійці, виконують своє діло ефектовно і не скаржаться на невигоди".

Так довго, як американські воєнні сили на Тихім океані будуть діставати з Америки добру зброю і всі другі речі, яких треба до ведення війни, то можна бути певним, сказав адмірал Бленді, що японська інвазія Західної Півкулі мусить остатись тільки мрією. Американці повинні робити все, що є можливе, аби американські збройні сили на Тихім океані мали потрібні воєнні матеріяли й амуніцію. Бо чим більше й начас будуть її мати, тим більша певність, що японці не будуть бачити берегів Америки.

Адмірал Бленді був давніше аташем американської воєнної маринарки при амбасаді в Ріо де Жанейро. Бразилійське правительство цінило його спосібности і було призначило його дорадником бразилійської Колеґії воєнної маринарки. По скінченні інспекційної подорожі на Тихім океані, адмірал Бленді ще відвідав воєнні бази на ріці Амазонці і на ріці Парана в Параґваю. Користаючи з цеї нагоди, бразилійський уряд відзначив адмірала Бленді орденом Полудневого Хреста.

ЗЛОВИЛИ ІРЛЯНДСЬКОГО РЕВОЛЮЦІОНЕРА.

БЕЛФАСТ (Північна Ірляндія). — Поліція увязнила Гю МекАтіра, що має бути головою Ірляндської Републиканської Армії, що є терористичною і поза законом.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 29. вересня 1942 р. помер у 58. році життя
МИКОЛА ГАВДИДА,
член відділу 330 У. Н. Союзу в Литл Фолс, Н. Й. До У. Н. Союзу вступив у 1926 році. Походив із села Бозниківка, повіт Бережани, Галичина. Похорон відбувся 3. жовтня. Похоронено Його на українськім православнім цвинтарі в Геркимер, Н. Й.
В. Й. П.!
М. Паламар, секр.

Дня 3. жовтня 1942 р. помер
ЯКИМ ЩОПА,
довголітній член Бр. св. О. Николая, від. 99 У. Н. Союзу в Вілкс-Бері, Па.
Покійний походив з міста Мости Великі, повіт Жовква, Галичина. До У. Н. Союзу вступив 1910 р. Похорон відбувся в вівторок, 6. жовтня, при участи родини, знайомих і членів Бр. св. О. Николая.
В. Й. П.!
Уряд від. 99. У. Н. С.

Дня 5. жовтня 1942 р. помер
СТЕФАН АНДРУХ,
член від. 232 У. Н. Союзу в Донора, Па. До відділу і У. Н. Союзу приступив 1922 року. Покійний походив із села Коровнця Лісова, повіт Чесанів. Полишив жену, дочку і чотирьох синів, з котрих 2 служить у американській армії.
В. Й. П.!
Іван Пандрак.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Збори Сестрицтва Благовіщення, від. 125, відбудуться в неділю, 18. жовтня, в годині 12:30 сполудня, в парохіяльній галі при Оклей і Райс ул. — А. Васильовська, предс.; О. Оленець, кас.; І. Подола, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Ст. Мельничука, від. 331, відбудуться в неділю, 18. жовтня, в годині 2. пополудні. Просимо всіх членів прийти на ці збори на час, бо маємо важні справи до вирішення. — М. Ключка, предс.; А. Матолич, кас.; А. Романюк, секр.

ЛОРЕЙН, О. — Тов. У. Н. Союзу, від. 50, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 18. жовтня, в годині 1. пополудні, в галі 2545 1ст 33-та вулиця. Просимо членів прийти на ці збори. — М. Шемчишк, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. жовтня, в годині 1. пополудні, в гали У. Н. Дому, Мартін ул. Просимо членів прийти на ці збори та спільно порадитись, як повести працю на будуче. Довгуючим членам пригадуємо, щоби вирівнали свої залеглі вкладки. — В. Братусь, предс.; В. Білінський, кас.; В. Барташ, секр.

СТ. ЛУІС, МО. — Трикварталні збори Тов. св. Володимира, від. 179, відбудуться 18. жовтня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі, 2838 Магнолія Еве. Просимо членів, місцевих і позамісцевих, прийти на ці збори і вирівнати свої вкладки, як до У. Н. Союзу так і до місцевої каси. — За уряд: М. Тильович, предс.; М. Кульчицький, кас.; М. Паращак, секр., 5505 Rosa Ave.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. І. Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. жовтня, в годині 1. пополудні, в гали 847 Норт Френклин улиця. Просимо членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминаємо, щоб вирівнали свої вкладки. — С. Чорномаз, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Чергові збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в неділю, 18. жовтня, в годині 2. пополудні, в У. Д. Клюбі, 31-14 Ґренд Еве., Асторія. Просимо всіх членів і члениць прийти на ці збори, бо будемо вирішувати справу нашої участи в концерті союзових відділів у Ню Йорку, як також купна для нашого відділу „Сервіс Флеґу". Просимо всіх наших членів, а зокрема тих, котрих сини борються вже за свободу демократії, прийти і розібрати концертові білети. — За уряд: М. Ґалан, предс.; Г. Василик, скарб.; М. Беля, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. — Трикварталні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 103, відбудуться в суботу, 17. жовтня, в годині 7. ввечір, в церковній салі, 1231 Вест Скат ул. Просимо всіх членів, місцевих і позамісцевих, прийти на збори, бо маємо деякі важні справи, що їх треба полагодити. Контрольна комісія здасть справоздання. Довгуючих членів просимо прийти та вирівнати свої залеглі довги до товариської каси. — Г. Дац, пр.; М. Адамчук, кас.; Т. Барсук, секр.

НАНТІКОК, ПА. — Тов. Вільна Україна, від. 319, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 18. жовтня, 12:30, зараз по Сл. Божій. Просимо членів прийти і поплатити свої вкладки та довг. Ви, члени, знаєте, що наша товариська каса дуже мала, а через ціле літо на розмет не зібрано стільки, скільки треба було. Тому прийдіть усі на збори на означений час. — Секретар.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. квітня, в годині 2. пополудні, в гали парохіяльній, 803 Фронт вулиця. Просимо членів прийти на означений час. Довгуючі члени мусять вирівнати свої вкладки, або будуть суспендовані. — За уряд: Й. Матковський, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в пятницю, 16. жовтня, в годині 7:30 ввечір, в домі, де звичайно збори відбуваються. Просимо всіх членів прийти на ці збори конечно, бо маємо важні справи до полагодження. — Ю. Голинський, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 18. жовтня, в годині 7. ввечір, в церковній гали, Ґрінвіч Еве. Просимо всіх членів і члениць, місцевих і позамісцевих, прийти на час, бо є важні справи до полагодження. Пригадуємо всім членам, що збори тепер будуть відбуватися 1-ша неділя по 15-тім. Обовязком кожного члена є прийти на збори. Також просимо не забувати приводити нових членів, як до Братства так і до У. Н. Союзу. — В. Карий, предс.; В. Блащук, кас.; І. Михайлишин, секр.

ДІСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ

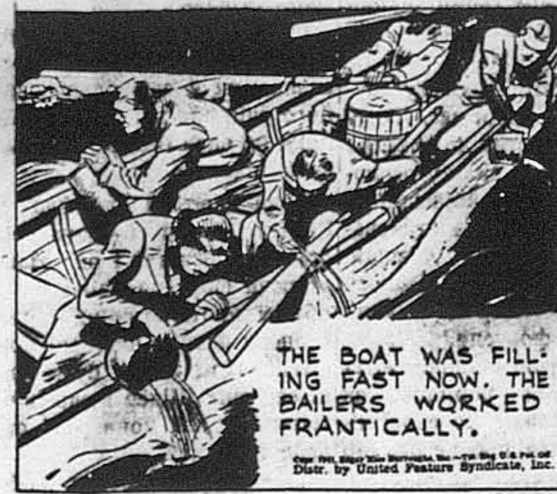
ТАРЗАН, ч. 651. Буря.

На ще більше нещастя пасажирів появилась буря. На середині моря був сильний вітер, а рясний дощ заливав нещасливців.

Старушка Ейкерс, яку Тарзан видобув з води і назад посадив у лодку, вхопила тепер за відро і наставила Дарині: „Черпай і забудь за свої гарні руки"!

Лодка тепер з поспіхом наповнялась водою. Всі, що не веслували з усіх сил працювали над тим, щоб вичерпати з лодки воду.

Тарзан далі плив. Він час до часу зупинився і оглядав лодку. Він дістав поважних побоювань, що лодка буде залита водою, а всі люди опиняться в хвилях моря.